

Uradni list Republike Slovenije

Internet: www.uradni-list.si

e-pošta: info@uradni-list.si

Št. 1 Ljubljana, četrtek 6. 1. 2022

ISSN 1318-0576 Leto XXXII

PRESEDNIK REPUBLIKE

1. Ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije

Na podlagi sedme alineje prvega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije ter 2. točke 7. člena in 10. člena Zakona o odlikovanjih Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo) izdajam

U K A Z

o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije

Za izjemne športne dosežke, uveljavljanje Slovenije na svetovnem športnem prizorišču in navdih ljudem prejme

BENJAMIN SAVŠEK

ZLATI RED ZA ZASLUGE.

Št. 094-01-51/2021-5

Ljubljana, dne 6. januarja 2022

Borut Pahor
predsednik
Republike Slovenije

2. Ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije

Na podlagi sedme alineje prvega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije ter 2. točke 7. člena in 10. člena Zakona o odlikovanjih Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo) izdajam

U K A Z

o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije

Za izjemne športne dosežke, uveljavljanje Slovenije na svetovnem športnem prizorišču in navdih ljudem prejme

ALENKA ARTNIK

ZLATI RED ZA ZASLUGE.

Št. 094-01-28/2021-4

Ljubljana, dne 6. januarja 2022

Borut Pahor
predsednik
Republike Slovenije

3. Ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije

Na podlagi sedme alineje prvega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije ter 4. točke 7. člena in 10. člena Zakona o odlikovanjih Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo) izdajam

U K A Z

o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije

Za vrhunsko strokovno in znanstveno delo na področju srca in žilja ter za velik prispevek k preventivi in razumevanju teh boleznij prejme

DR. ALEŠ BLINC

RED ZA ZASLUGE.

Št. 094-01-10/2021-4

Ljubljana, dne 6. januarja 2022

Borut Pahor
predsednik
Republike Slovenije

4. Ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije

Na podlagi sedme alineje prvega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije ter 4. točke 7. člena in 10. člena Zakona o odlikovanjih Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo) izdajam

**U K A Z
o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije**

Za vrhunsko strokovno in znanstveno delo na področju intenzivne interne medicine in glasno skrb za delovanje zdravstva prejme

DR. MARKO NOČ

RED ZA ZASLUGE.

Št. 094-01-5/2019-6
Ljubljana, dne 6. januarja 2022

Borut Pahor
predsednik
Republike Slovenije

5. Ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije

Na podlagi sedme alineje prvega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije ter 4. točke 7. člena in 10. člena Zakona o odlikovanjih Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 69/04 – uradno prečiščeno besedilo) izdajam

**U K A Z
o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije**

Za vrhunsko strokovno delo in uvajanje novih uspešnih pristopov na področju porodništva prejme

ALEKSANDER MERLO

RED ZA ZASLUGE.

Št. 094-01-53/2021-1
Ljubljana, dne 6. januarja 2022

Borut Pahor
predsednik
Republike Slovenije

6. Ukaz o postavitvi izredne in pooblaščne veleposlanice Republike Slovenije v Kraljevini Butan s sedežem v New Delhiju

Na podlagi prvega odstavka 107. člena Ustave Republike Slovenije (Uradni list RS, št. 33/91-I, 42/97 – UZS68, 66/00 – UZ80, 24/03 – UZ3a, 47, 68, 69/04 – UZ14, 69/04 – UZ43, 69/04 – UZ50, 68/06 – UZ121, 140, 143, 47/13 – UZ148 in 47/13 – UZ90, 97, 99 in 75/16 – UZ70a) in četrtega odstavka 17.a člena Zakona o zunanjih zadevah (Uradni list RS, št. 113/03 – uradno prečiščeno besedilo, 20/06 – ZNOMCMO, 76/08, 108/09, 80/10 – ZUTD, 31/15 in 30/18 – ZKZaš) izdajam

**U K A Z
o postavitvi izredne in pooblaščne veleposlanice Republike Slovenije v Kraljevini Butan s sedežem v New Delhiju**

Za izredno in pooblaščno veleposlanico Republike Slovenije v Kraljevini Butan s sedežem v New Delhiju postavim Matejo Vodeb Ghosh.

Št. 501-03-1/2022-2
Ljubljana, dne 4. januarja 2022

Borut Pahor
predsednik
Republike Slovenije

7. Sklep o imenovanju članov Programskega sveta RTV Slovenija

Na podlagi četrte alineje šestega odstavka 17. člena Zakona o Radioteleviziji Slovenija (Uradni list RS, št. 96/05, 109/05 – ZDavP-1B, 105/06 – odl. US, 26/09 – ZIPRS0809-B in 9/14) izdajam

**S K L E P
o imenovanju članov Programskega sveta RTV Slovenija**

V Programski svet RTV Slovenija imenujem:
– gospoda Gezo Fila na predlog Evangeličanske Cerkve Augsburgske veroizpovedi v Republiki Sloveniji in
– zasl. prof. dr. Janeza Juhanta na predlog Slovenske škofovske konference.

Št. 003-03-8/2021-66
Ljubljana, dne 5. januarja 2022

Borut Pahor
predsednik
Republike Slovenije

USTAVNO SODIŠČE

8. **Odločba o ugotovitvi, da je tretja poved prvega odstavka 146. člena Zakona o pravnem postopku v zvezi s prvim odstavkom 22. člena Zakona o upravnem sporu v neskladju z Ustavo, kolikor se nanaša na upravni spor zoper odločitev Sklada Republike Slovenije za nasledstvo, javnega sklada, v postopku verifikacije neizplačane stare devizne vloge na podlagi Zakona o načinu izvršitve sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi številka 60642/08**

Številka: U-I-502/18-15

Datum: 9. 12. 2021

ODLOČBA

Ustavno sodišče je v postopku za oceno ustavnosti, začetem z zahtevo Upravnega sodišča, na seji 9. decembra 2021

o d l o č i l o:

1. Tretja poved prvega odstavka 146. člena Zakona o pravnem postopku (Uradni list RS, št. 73/07 – uradno prečiščeno besedilo, 45/08 in 10/17) v zvezi s prvim odstavkom 22. člena Zakona o upravnem sporu (Uradni list RS, št. 105/06, 62/10 in 109/12) je v neskladju z Ustavo, kolikor se nanaša na upravni spor zoper odločitev Sklada Republike Slovenije za nasledstvo, javnega sklada, v postopku verifikacije neizplačane stare devizne vloge na podlagi Zakona o načinu izvršitve sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi številka 60642/08 (Uradni list RS, št. 48/15).

2. Državni zbor mora ugotovljeno neskladje odpraviti v roku šestih mesecev po objavi te odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije.

3. Do odprave ugotovljene protiustavnosti iz 1. točke izreka se vročanje pisanj v upravnem sporu zoper odločitev Sklada Republike Slovenije za nasledstvo, javnega sklada, v postopku verifikacije neizplačane stare devizne vloge na podlagi Zakona o načinu izvršitve sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi številka 60642/08, če tožeča stranka ali njen zakoniti zastopnik po pozivu sodišča v določenem roku ne imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, opravlja po diplomatski poti, če ni v mednarodni pogodbi drugače določeno.

O b r a z l o ž i t e v

A.

1. Predlagatelj je prekinil postopek odločanja o tožbi v upravnem sporu zoper odločbo Sklada Republike Slovenije za nasledstvo, javnega sklada (v nadaljevanju Sklad), s katero je bila zavrnjena zahteva tožnice za verifikacijo neizplačane stare devizne vloge. Predlagatelj Ustavnemu sodišču predlaga, naj oceni ustavnost tretje povedi prvega odstavka 146. člena Zakona o pravnem postopku (v nadaljevanju ZPP), ki se v upravnem sporu uporablja na podlagi prvega odstavka 22. člena Zakona o upravnem sporu (v nadaljevanju ZUS-1). Predlagatelj meni, da je izpodbijana zakonska določba v neskladju s pravico dostopa do sodišča iz prvega odstavka 6. člena Konvencije o varstvu človekovih pravic in temeljnih svoboščin (Uradni list RS, št. 33/94, MP, št. 7/94 – v nadaljevanju EKČP) in 23. členom Ustave.

2. Predlagatelj navaja, da tožnica v upravnem sporu prebiva v Bosni in Hercegovini, zato ji je izdal sklep, s katerim ji je naložil, naj imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, in imenoval začasno zastopnico, upravičeno za sprejemanje pisanj. Predlagatelj je tožnico s sklepom opozoril, da bo na podlagi prvega odstavka 146. člena ZPP tožbo zavrgel, če v

postavljenem roku ne bo imenovala svojega pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Tožnica je predlagatelju sporočila, da ni zmožna najeti odvetnika za svojega pooblaščenca. Začasna zastopnica je tožnici pojasnila, da ni dolžna najeti odvetnika, temveč le imenovati osebo, ki prebiva v Republiki Sloveniji in bo sprejela pooblastilo za sprejemanje pisanj. Pri tem je bila tožnica ponovno opozorjena na posledice, če ne bo pravočasno imenovala pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Tožnica je predlagatelja ponovno obvestila, da ni zmožna imenovati pooblaščenca za sprejemanje pisanj v Republiki Sloveniji. Sodnik poročevalec v prekinjeni zadevi je tožbo poslal toženi stranki. Odgovor tožene stranke je tožnici vročil na podlagi Konvencije o vročitvi sodnih in zunajsodnih listin v civilnih in gospodarskih zadevah v tujini (Uradni list RS, št. 76/2000, MP, št. 19/2000, in 89/12, MP, št. 13/12 – v nadaljevanju MKVLCG). Tožnica je poslala odgovor na navedbe tožene stranke. Predlagatelj navaja, da upoštevajoč stališča Vrhovnega sodišča v sodbi št. I Up 59/2018 z dne 29. 8. 2018 pri vročanju ne more uporabiti MKVLCG in Pogodbe med Republiko Slovenijo in Bosno in Hercegovino o pravni pomoči v civilnih in kazenskih zadevah (Uradni list RS, št. 63/10, MP, št. 12/10 – v nadaljevanju BBHPP), temveč mora uporabiti izpodbijano določbo ZPP. Po mnenju predlagatelja jezikovna razlaga ne omogoča razlage, ki bi bila skladna z zahtevami EKČP.

3. Predlagatelj navaja, da je v konkretni zadevi upošteven prvi odstavek 6. člena EKČP v zvezi s pravico iz 1. člena Prvega protokola k EKČP, ker tožnica v prekinjeni zadevi nima očitno neutemeljenega zahtevka (*arguable claim*). Predlagatelj je pri navedeni presoji upošteval, da je bila tožnica imetnica starih deviznih vlog pri Glavni podružnici Sarajevo, zato naj bi bila v tem elementu v enakem položaju kot pritožniki v sodbi Evropskega sodišča za človekove pravice (v nadaljevanju ESČP) v zadevi *Ališić in drugi proti Bosni in Hercegovini, Hrvaški, Srbiji, Sloveniji in Makedoniji* z dne 16. 7. 2014 (v nadaljevanju sodba ESČP v zadevi *Ališić*). Predlagatelj je tudi upošteval, da je Upravno sodišče v več enakovrstnih zadevah podobnim tožbam ugodilo. Upošteval pa je tudi stališča ESČP v odločitvi *Hodžić proti Sloveniji* z dne 4. 4. 2017, iz katere naj bi izhajalo, da bi ESČP lahko spremenilo svoje stališče, da so pravna sredstva na podlagi Zakona o načinu izvršitve sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi številka 60642/08 (v nadaljevanju ZNISESČP) učinkovita, če bi ugotovilo, da se zahteve varčevalcev zavračajo na formalistični podlagi ali da sodna praksa domačih sodišč ne bi bila v skladu z zahtevami EKČP. Predlagatelj meni, da je treba med možne pretirane formalistične podlage šteti tudi tretjo poved prvega odstavka 146. člena ZPP, ki določa, da je treba tožbo, če pooblaščenec za sprejemanje pisanj v Republiki Sloveniji ni imenovan v postavljenem roku, vedno zavreči. Predlagatelj je pri svoji oceni ustavnosti izpodbijane določbe izhajal iz sodne prakse ESČP glede omejevanja pravice dostopa do sodišča. Pri tem se je skliceval na več konkretnih odločitev, ki niso sicer identične temu primeru, vendar meni, da vsebujejo standarde ESČP v zvezi s prvim odstavkom 6. člena EKČP.

4. Predlagatelj meni, da naj bi izpodbijana ureditev zasledovala dva legitimna cilja, in sicer varovanje in spoštovanje suverenosti Bosne in Hercegovine ter nemoteno vodenje sodnih postopkov. Po mnenju predlagatelja naj bi bil prvi legitimni cilj manj pomemben, ker naj Bosna in Hercegovina ne bi nasprotovala neposrednemu vročanju pisanj svojim državljanom in ker naj bi Republika Slovenija na podlagi jasne volje zakonodajalca v enakih zadevah pisanja v upravnem postopku že neposredno vročala tožnikom. Pri presoji drugega legitimnega cilja predlagatelj izhaja iz okoliščin konkretnega primera, v katerem je vročanje pisanj neposredno na naslov tožnice potekalo hitro in nemoteno. Predlagatelj meni, da mora navedene okoliščine upoštevati pri tehtanju med legitimnim ciljem in težo posega v človekovo pravico. Po mnenju predlagatelja izpodbijana določba ob upoštevanju nizke potrebe po varovanju suverenosti Bosne in Hercegovine in ob upoštevanju, da v konkretnem primeru ne vzpostavlja nobene dodatne vrednosti k učinkovi-

temu vodenju sodnega postopka, pomeni le formalistično oviro za dostop do sodišča. Izpodbijana določba pa po drugi strani ne pomeni le omejitve pravice do sodnega varstva, temveč njen popolni odvzem. Glede na navedeno naj bi izpodbijani ukrep posegel v samo bistvo te pravice in jo v celoti izvotlil. Po mnenju predlagatelja bi v tretji povedi prvega odstavka 146. člena ZPP moralo biti določeno, da sodišče lahko zavrne tožbo, ne pa, da jo mora zavreči. Sodišče bi torej moralo imeti možnost, da glede na konkretne okoliščine primera presodi, ali bi bil poseg v pravico do sodnega varstva z zavrnjenjem tožbe prekomeren. S tem bi bilo sodišču dano določeno polje presoje, da bi v konkretnem primeru presodilo, kdaj je treba zaradi varovanja legitimnih ciljev tožbo zavreči in kdaj tak ukrep pretirano formalistično posega v pravico do sodnega varstva.

5. Državni zbor v odgovoru na zahtevo navaja, da je cilj izpodbijane določbe predvsem zagotoviti ekonomičnost in učinkovitost vodenja sodnega postopka ter pospešiti postopek. Vročanje po diplomatski poti naj bi bil zapleten in dolgotrajen postopek, končni uspeh pa naj ne bi bil zagotovljen zaradi velikega števila organov, ki so pri vročitvi udeleženi. Zahteva za imenovanje pooblaščenca za sprejem pisanj in določitev posledice, če ga stranka ne imenuje, naj bi bili nujni za zagotovitev pravice do sodnega varstva in urejenega delovanja pravosodja. Na podlagi navedene določbe se sodna pisanja vročajo v Republiki Sloveniji in ne v tujini. MKVLCG naj ne bi prepovedovala, da se na podlagi notranjih pravnih redov v sporih z mednarodnim elementom uporablja fiktivno vročanje znotraj države. Imenovanje pooblaščenca za sprejemanje pisanj naj bi bila obvezna sestavina tožbe. Če tožnik v sodnem roku, ki je podaljšljiv, ne odpravi formalnih pomanjklivosti, sodišče tožbo zavrne. Sodišče pa naj bi bilo dolžno stranko opozoriti na posledice.

6. Državni zbor navaja, da določitev procesnih predpostavk sicer lahko pomeni omejitev pravice do sodnega varstva, vendar naj bi izpodbijana določba pomenila le določitev načina uresničevanja pravice do sodnega varstva. Človekove pravice, ki se nanašajo na ravnanje strank v sodnem postopku, so po naravi takšne, da zahtevajo podrobnejšo ureditev z zakonom. Sodni postopek naj bi bil učinkovit le, če je v njem zagotovljena določena stopnja formalnosti. Zakonodajalec naj bi imel pri ureditvi pravnega postopa široko polje proste presoje, ker naj bi bil dolžan zagotavljati delovanje sodne veje kot celote. Izpodbijana določba naj ne bi vplivala na vsebino pravice do sodnega varstva, saj tožnik ostaja nosilec pravice in mu je omogočeno, da to pravico učinkovito uveljavlja. ZPP naj bi zahteval le, da mora tožnik imenovati pooblaščenca za sprejemanje pisanj, ki mora prebivati v Republiki Sloveniji in sprejeti pooblastilo, ni pa mu treba izpolnjevati nobenih drugih kvalifikacij. Tožnik pa naj bi bil tudi posebej opozorjen na posledice, če navedenega pooblaščenca ne bi imenoval. Po mnenju Državnega zbora institut imenovanja pooblaščenca za sprejemanje pisanj omogoča bistveno učinkovitost postopka, ki je tako v interesu države kot tudi v interesu strank. Zato zahteva, da tožnik, ki biva v tujini, imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, po mnenju Državnega zbora ni nerazumna.

7. Če bi Ustavno sodišče presodilo, da izpodbijana ureditev pomeni poseg v človekovo pravico in temeljno svoboščino, je po mnenju Državnega zbora podan ustavno dopusten cilj, in sicer zagotoviti ekonomičnost in učinkovitost postopka ter preprečiti zavlačenje postopka. Določitev pooblaščenca za sprejemanje pisanj je nujna za nemoten potek postopka. Dolgotrajno vročanje pisanj lahko bistveno podaljša postopek odločanja sodišča, zato je ureditev tudi primerna za zagotovitev učinkovitosti postopka. Tožnik je predhodno obveščen o sankciji, če ne bo ravnal v skladu z navodili sodišča, in lahko zaprosi za podaljšanje roka, zato naj bi bila ureditev tudi sorazmerna v ožjem smislu. To stališče naj bi potrjevala tudi sodna praksa Vrhovnega sodišča, ki naj bi že sprejelo stališče, da zavrnjenje tožbe na podlagi tretje povedi prvega odstavka 146. člena ZPP ne pomeni kršitve 6. člena EKČP. Državni zbor tudi meni, da naj bi možnost odločanja po prostem preudarku, ki ga predla-

ga predlagatelj, povzročila škodo enakemu varstvu pravic v sodnem postopku.

8. Mnenje o zahtevi je dala tudi Vlada. Navaja, da je ustrezna vročitev sestavni del pravice do poštenega sojenja iz 6. člena EKČP. Imenovanje pooblaščenca za sprejemanje pisanj naj bi zagotavljalo visoko stopnjo verjetnosti, da bo pisanje, ki se vroča, prišlo do naslovnika oziroma bo primerno in strokovno poskrbljeno za njegove interese pri vročanju. Namen izpodbijane določbe naj bi bil preprečiti zavlačenje pravde, in to s čim manjšimi stroški. Po mnenju Vlade je vsaka stranka dolžna skrbno in pravočasno uresničevati svoje pravice, in to se nanaša tudi na imenovanje pooblaščenca za sprejemanje pisanj. To naj bi posebej veljalo za tožnika, ki s tožbo uveljavlja svoje pravice, saj naj bi bilo na njem, da stori vse potrebno, da so mu sodna pisanja lahko vročena. Vlada meni, da zahteva po imenovanju pooblaščenca za vročanje pisanj pomeni določitev načina uresničevanja človekove pravice in temeljne svoboščine. Ureditev naj bi bila razumna, saj omogoča enostavnejše in hitreje vročanje sodnih pisanj stranki, ki je v tujini. Pravilna in zanesljiva vročitev naj bi tudi zagotavljala sojenje v skladu s procesnimi pravili. Okoliščina, da naj bi v konkretnem postopku vročanje tožnici potekalo nemoteno, naj ne bi pomenila, da bo takšna tudi vročitev vseh nadaljnjih sodnih pisanj. Na podlagi izpodbijane določbe naj bi bilo že v začetni fazi sodnega postopka zagotovljeno, da bo postopek, kljub temu da je ena stranka v tujini, potekal enako nemoteno, kot če bi tožbo vložila oseba, ki je v državi.

9. Ustavno sodišče je odgovor Državnega zbora in mnenje Vlade posredovalo predlagatelju, ki je nanju odgovoril. Predlagatelj navaja, da se Vlada ni določno opredelila do okoliščin konkretnega primera, v katerem je vročanje potekalo nemoteno in bi sodišče že lahko meritorno odločilo. Predlagatelj se tudi ne strinja s stališčem Vlade, da ima zakonodajalec na predmetnem področju široko polje proste presoje. Meni, da naj bi bil prehod iz testa sorazmernosti k testu razumnosti v okoliščinah krhkosti vladavine prava premalo ustavnopravno preiščljeno poteza. Izpodbijane določbe naj bi uporabljali tudi upravni sodniki, ki izvršujejo nadzor nad zakonitostjo izvrševanja državnih organov in organov lokalne skupnosti.

10. Po mnenju predlagatelja Državni zbor ni upošteval, da je v zahtevi zatrjeval protiustavnost, ker zakonska ureditev ne določa možnosti odločanja sodnikov po prostem preudarku, ni pa predlagal ukinitve instituta imenovanja pooblaščenca za vročanje pisanj. S predlagano spremembo naj bi se še naprej zagotavljali relativno natančna zakonska ureditev ter zadostna stopnja formalnosti in reda. Predlagatelj tudi meni, da zakonska ureditev ni nujna, drugače zakonodajalec ne bi ratificiral MKVLCG in v zadevah verifikacije deviznih vlog na podlagi ZNISEŠČP določil neposrednega vročanja. Predlagatelj meni, da Državni zbor ni upošteval, da je podal zahtevo z vidika pravice dostopa do sodišča in ne z vidika učinkovitega sodnega varstva. Ne strinja se s stališčem Državnega zbora, da izpodbijana določba pomeni določitev načina izvrševanja pravice do sodnega varstva. Poudari, da izpodbijana določba omejuje dostop do sodišča prve stopnje in s tem dostop do sodišča nasploh. Državni zbor naj tudi ne bi upošteval, da gre v konkretni zadevi za uresničevanje sodbe ESČP. ESČP pa naj v svoji presoji sploh ne bi poznalo koncepta načina uresničevanja človekove pravice in presoje omejitve te pravice na podlagi testa sorazmernosti. Predlagatelj tudi nasprotuje stališču Državnega zbora, da bi možnost odločanja po prostem preudarku vodila h kršitvi načela enakega odločanja v sodnih postopkih. Meni, da je navedeno stališče značilno za manj razvite sisteme vladavine prava, v katerih mora biti sodnikom vse natančno predpisano. Poleg navedenega naj bi bila presoja pravilnosti odločitve predmet nadzora v postopku s pravnimi sredstvi.

B. – I.

11. Sodišče mora v skladu s 156. členom Ustave prekiniti postopek in začeti postopek pred Ustavnim sodiščem, če meni, da je zakon, ki bi ga moralo uporabiti pri odločanju, protiusta-

ven. Prekinitev postopka in uporaba zakona ali njegovega dela v sodnem postopku sta kot pogoja za začetek postopka za oceno ustavnosti določena tudi v prvem in drugem odstavku 23. člena Zakona o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo, 109/12, 23/20 in 92/21 – v nadaljevanju ZUstS). Sodišče prekine postopek, ki ga vodi, in začne postopek pred Ustavnim sodiščem le, če oceni, da je zakonska določba, ki bi jo moralo uporabiti pri odločanju, protiustavna.

12. Postopkovna pravila v upravnem sporu ureja ZUS-1. V skladu s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1 se v upravnem sporu uporabljajo določbe zakona, ki ureja pravdni postopek, kolikor ta zakon ne določa drugače. Ker ZUS-1 nima posebnih določb, ki bi urejale vročanje, je treba v upravnem sporu uporabiti določbe ZPP, ki urejajo vročanje. Iz sklepa o prekinitvi postopka izhaja, da tožnica prebiva v Bosni in Hercegovini ter da nima pooblaščenca v Republiki Sloveniji. V skladu s prvim odstavkom 135. člena ZPP se vročitev v tujino opravi po diplomatski poti, če ni v mednarodni pogodbi ali v tem zakonu drugače določeno. ZPP ureja poseben način vročanja tožeči stranki ali njenemu zakonitemu zastopniku, ki je v tujini, pa nima pooblaščenca v Republiki Sloveniji, v 146. členu. Mednarodni pogodbi, ki bi lahko bili upoštevani (MKVLCG in BBHPP), pa ne prepovedujeta ali izrecno izključujeta možnosti, da se z zakonom uredijo posebne zahteve glede imenovanja pooblaščenca,¹ zato se Ustavnemu sodišču niti ni treba opredeliti do vprašanja, ali se MKVLCG in BBHPP sploh nanašata na konkretno upravno zadevo. Glede na navedeno mora sodišče ob upoštevanju 135. člena ZPP pri vročanju pisanj v tujino uporabiti 146. člen ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1. Tožnica iz prekinjenega postopka ob vložitvi tožbe ni imenovala pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Pooblaščenca za sprejemanje pisanj ni imenovala niti po pozivu Upravnega sodišča. To pomeni, da bi predlagatelj pri predhodnem preizkusu tožbe moral ob upoštevanju prvega odstavka 22. člena ZUS-1 uporabiti tretjo poved prvega odstavka 146. člena ZPP. Ker je izpodbijana določba pravna podlaga za odločanje predlagatelja v prekinjenem postopku, so procesne predpostavke za odločanje o zahtevi za oceno ustavnosti tretje povedi prvega odstavka 146. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1 izpolnjene.

13. Ustavno sodišče je upoštevalo, da je predlagatelj prekinil postopek odločanja v upravnem sporu, v katerem je tožnica izpodbijala odločbo Sklada, s katero je bila na podlagi ZNISESČP zavrnjena njena zahteva za verifikacijo neizplačane stare devizne vloge. Glede na navedeno je Ustavno sodišče presojo tretje povedi prvega odstavka 146. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1 opravilo le v obsegu, kolikor se nanaša na upravni spor zoper odločitev Sklada v postopku verifikacije neizplačane stare devizne vloge po ZNISESČP.

B. – II.

14. Zoper odločbo Sklada v postopku neizplačane stare devizne vloge ni pritožbe, dopusten pa je upravni spor (tretji odstavek 15. člena ZNISESČP). Po ustaljeni ustavnosodni presoji ima sodni spor o zakonitosti dokončnega upravnega akta v nekaterih primerih vlogo »drugega pravnega sredstva«.² Takšen je položaj tudi v tem primeru, ko zoper odločbe Sklada ni pritožbe, možno pa je začeti postopek sodnega varstva.³ V tem primeru se mora s postopkom sodnega varstva zagotoviti tudi temeljni namen instancnosti. To sodno varstvo mora biti po

¹ Primerjaj s Practical Handbook on Operation of the Service Convention, The Hague Conference on Private International Law Permanent Bureau, Haag 2016, str. 13–21.

² Glej odločbe Ustavnega sodišča št. U-I-219/03 z dne 1. 12. 2005 (Uradni list RS, št. 118/05, in OdlUS XIV, 88), 31. točka obrazložitve, št. U-I-98/07 z dne 12. 6. 2008 (Uradni list RS, št. 65/08, in OdlUS XVII, 42), 13. točka obrazložitve, in št. Up-2501/08 z dne 19. 2. 2009 (Uradni list RS, št. 17/09, in OdlUS XVIII, 63), 8. in 9. točka obrazložitve.

³ Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. Up-2501/08, 9. točka obrazložitve.

svoji naravi enako učinkovito, kot bi bila pritožba v upravnem postopku.⁴

15. Predlagatelj meni, da izpodbijana določba prekomerno posega v pravico do sodnega varstva. Ustavno sodišče mora upoštevati, da v primeru, ko odloča o tožbi zoper odločbo Sklada, Upravno sodišče opravlja vlogo instančnega organa in hkrati zagotavlja sodno varstvo. Glede na to mora Ustavno sodišče ob upoštevanju obsega presoje tretjo poved prvega odstavka 146. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1 presoditi z vidika skladnosti s prvim odstavkom 23. člena in 25. členom Ustave.

16. Prvi odstavek 146. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1 ureja ravnanje tožeče stranke, ki je med upravnim sporom v tujini, in določa:

»Pooblaščenec za sprejemanje pisanj

146. člen

»Tožeča stranka ali njen zakoniti zastopnik, ki je v tujini, pa nima pooblaščenca v Republiki Sloveniji, mora ob vložitvi tožbe imenovati pooblaščenca za sprejemanje pisanj v Republiki Sloveniji. Če tožeča stranka ali njen zakoniti zastopnik ne imenuje pooblaščenca ob vložitvi tožbe, imenuje sodišče na njegove stroške začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, ter po njem naloži tožeči stranki ali njenemu zakonitemu zastopniku, da v določenem roku imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Če tožeča stranka ali njen zakoniti zastopnik v določenem roku ne imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, sodišče tožbo zavrne. Sklep o zavrnitvi tožbe se vroči tožeči stranki ali njenemu zakonitemu zastopniku po začasnem zastopniku, upravičenem za sprejemanje pisanj, ki ga je imenovalo sodišče.

[...]

17. Vročanje v sodnem postopku⁵ je zelo pomembno procesno opravilo, ki zagotavlja uresničevanje načela kontradiktornosti oziroma načela obojestranskega zaslišanja, saj se stranka z vročitvijo sodnih pisanj seznanja s potekom postopka, s procesnimi dejanji sodišča in nasprotno stranke.⁶ Namen vročanja je torej na eni strani omogočiti naslovljencu, da se seznanja z opravljenim procesnim dejanjem sodišča ali stranke, in na drugi strani, da dobi sodišče o prejemu pošiljke zanesljiv dokaz.⁷ Vročanje ni samostojno procesno dejanje, temveč realno opravilo, ki omogoča opravo nekega drugega procesnega dejanja. Vročitev je sestavljena iz dveh realnih aktov, in sicer iz predpisane izročitve pisanja naslovniku in sestave listine, v kateri je izročitev opisana in potrjena.⁸ Oba akta sta nujen predpogoj za perfektnost drugega procesnega dejanja ali za nastop določene pravne posledice.⁹ Pravilna vročitev vabila je na primer pogoj za uspešno izvedbo glavne obravnave ali

⁴ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-155/11 z dne 18. 12. 2013 (Uradni list RS, št. 114/13, in OdlUS XX, 12), 38. točka obrazložitve.

⁵ V sodnem postopku se vročajo sodna pisanja in procesno upoštevna pisanja strank in drugih udeležencev v postopku. Sodna pisanja so sodbe, sklepi, ki morajo biti izdani v pisni obliki, vabila in pozivi. Pisanja strank so tožba, odgovor na tožbo, izjave sodišču in nasprotniku iz spora, vsebinski in dokazni predlogi, pristop intervenienta, obvestilo za vstop v pravdo, imenovanje prednikov, vloge stranskih intervenientov (glej V. Rijavec v: L. Ude in A. Galič (red.), Pravdni postopek s komentarjem, Zakon s komentarjem, 1. knjiga, GV Založba, Ljubljana 2005, str. 539).

⁶ Glej L. Ude, Civilno procesno pravo, Uradni list RS, Ljubljana 2002, str. 193.

⁷ L. Rosenberg, K. H. Schwab, P. Gottwald, Zivilprozessrecht, 16. izdaja, Verlag C. H. Beck, München 2004, str. 459. Tako tudi V. Rijavec v: L. Ude in A. Galič (red.), nav. delo, str. 535. Glej tudi odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-279/08 z dne 9. 7. 2009 (Uradni list RS, št. 57/09, in OdlUS XVIII, 35), 9. točka obrazložitve.

⁸ Tako tudi V. Rijavec v: L. Ude in A. Galič (red.), nav. delo, str. 535.

⁹ Glej J. Juhart, Civilno procesno pravo FLRJ, Univerzitetna založba, Ljubljana 1961, str. 229.

drugega naroka, za zaslišanje zgolj ene stranke (če se druga kljub pravilnemu vabljenju ne odzove); pravilna vročitev sodbe ali druge končne sodne odločbe je pogoj za pravnomočnost in izvršljivost sodne odločbe.¹⁰ Pravilna vročitev sodnega pisanja vzpostavi stik sodišča s stranko, kar v nadaljevanju postopka omogoča uspešno vodenje postopka.¹¹

18. Pravilno vročitev je treba zagotoviti tudi v upravnem sporu z mednarodnim elementom, ko ena od strank biva v tujini. Vročanje v slovenskem pravu pomeni izvajanje oblastnih dejanj države (akt *iure imperii*),¹² zato vročitev sodnega pisanja v tujini pomeni izvajanje oblastnih nalog zunaj meja države. Vročanje brez soglasja tuje države oziroma brez ustrezne podlage v mednarodnopravnih pogodbah pomeni kršitev suverenosti te države.¹³ Glede na navedeno ZPP ločuje med vročanjem v državi in vročanjem v tuje države.¹⁴ Vročanje v tujino v upravnem sporu ob upoštevanju prvega odstavka 22. člena ZUS-1 ureja 135. člen ZPP, ki določa, da se opravi vročitev po diplomatski poti, če ni v mednarodni pogodbi ali v tem zakonu (146. člen ZPP) drugače določeno.

19. Člen 146 ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1 v primerih, ko je stranka v tujini, ureja drugačno vročanje v upravnem sporu, kot je določeno v 135. členu ZPP. Z institutom imenovanja pooblaščenca za vročanje pisanj je zakonodajalec uredil fiktivno vročanje znotraj države z eksteritorialnim učinkom v sporih z mednarodnim elementom.¹⁵ Ureditve v 146. členu ZPP pomeni vročanje v Republiki Sloveniji in ne v tujini. Vročanje pooblaščenca za sprejemanje pisanj se opravi po določbah ZPP.¹⁶ Vročitev šteje za opravljeno takrat, ko je pisanje sprejel imenovani pooblaščenec.¹⁷ Iz prvega odstavka 146. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1 povsem jasno izhaja, da mora sodišče v upravnem sporu z mednarodnim elementom, če mednarodna pogodba ne določa drugače, sodna pisanja vročati na podlagi 146. člena ZPP. Tožeča stranka mora že ob prvem dejanju, tj. vložiti tožbe, imenovati pooblaščenca za sprejemanje pisanj v Republiki Sloveniji. Če tega ne stori, sodišče imenuje začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, in temu posreduje sodna pisanja do trenutka, ko tožeča stranka imenuje svojega pooblaščenca za sprejemanje pisanj, ter hkrati pozove tožečo stranko, naj v določenem roku imenuje svojega pooblaščenca za sprejemanje pisanj. S tretjo povedjo prvega odstavka 146. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1 so določene posledice, če tožeča stranka v postavljenem roku ne

imenuje svojega pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Sodišče mora tožbo zavreči.

20. Pravica do sodnega varstva iz prvega odstavka 23. člena Ustave je pravica vsakogar, da o njegovih pravicah in dolžnostih ter o obtožbah proti njemu brez nepotrebnega odlašanja odloča neodvisno, nepristransko in z zakonom ustanovljeno sodišče. Pomen ustavne pravice do sodnega varstva se ne more izčrpati že s tem, da je zagotovljena možnost predložiti zadevo sodišču.¹⁸ Smisel pravice do sodnega varstva je v tem, da je zagotovljeno, da sodišče (v razumnem času) vsebinsko meritorno odloči v zadevi, ki mu je predložena v odločitev.¹⁹ Gre torej za jamstvo odločitve o pravicah in obveznostih oziroma odločitve o tem, ali je tožbeni zahtevek po materialnem pravu utemeljen ali neutemeljen. Odločba, s katero sodišče zavrne tožbo kot nedopustno, ni taka odločitev, ampak je le odločitev, s katero sodišče izreče, da v postopku ni dopustno meritorno odločati.²⁰ Najpomembnejša praktična posledica opredelitve pravice do sodnega varstva kot pravice do meritorne (vsebinske) odločitve je v tem, da zakonodajalec pri ureditvi sodnega postopka ni neomejen pri določanju procesnih predpostavk, od (ne)obstoja katerih je odvisno, ali bo sodišče v postopku meritorno odločilo.²¹

21. Člen 25 Ustave določa, da je vsakomur zagotovljena pravica do pritožbe ali drugega pravnega sredstva proti odločbam sodišč in drugih državnih organov, organov lokalnih skupnosti in nosilcev javnih pooblastil, s katerimi ti odločajo o njegovih pravicah, dolžnostih ali pravnih interesih. Smisel 25. člena Ustave je, da lahko prosilec z vložitvijo pravnega sredstva učinkovito brani svoje pravice in da zagotavlja načelo instančnosti, katerega bistvena vsebina je v tem, da lahko organ druge stopnje presoja odločitev prvostopenjskega organa z vidika vseh vprašanj, ki so pomembna za odločitev o pravici ali obveznosti.²²

22. Določanje procesnih predpostavk oziroma možnosti, da sodišče tožbo v upravnem sporu zoper odločbo Sklada zavrne iz procesnih razlogov, brez vsebinske odločitve, torej lahko ogrozi pravico do sodnega varstva in pravico do pravnega sredstva. Vendar pa to ne pomeni, da vsaka zakonska določitev procesnih predpostavk že pomeni poseg v pravico do sodnega varstva oziroma poseg v pravico do pravnega sredstva. Določitev procesnih zahtev oziroma predpostavk je lahko tudi zgolj določitev načina uresničevanja človekove pravice v skladu z drugim odstavkom 15. člena Ustave.²³

23. Iz dosedanje ustavnosodne presoje je razvidno, da razmejitev med primeri, ko gre za poseg v človekovo pravico in temeljno svobščino ali zgolj določitev načina uresničevanja, ni vedno enostavna.²⁴ Zakonodajalec ima pri pravnem urejanju sodnega postopka široko polje prostega odločanja, med drugim zato, ker mora s celoto svojih odločitev zagotavljati delovanje sodstva kot veje oblasti, brez katere ni pravne države.²⁵ Za

¹⁰ Primerjaj z M. Voglar, Vročanje sodnih pisanj v: L. Ude (ur.), *Izbrane teme civilnega prava II*, Inštitut za primerjalno pravo pri Pravni fakulteti v Ljubljani, Ljubljana 2007, str. 15.

¹¹ Prav tam.

¹² Glej A. Galič, Vročanje sodnih pisanj v civilnih in gospodarskih zadevah, *Pravni letopis*, št. 1 (2010), str. 51, in J. Sladič, Vročanje v civilnih in gospodarskih zadevah, *Podjetje in delo*, št. 6–7 (2005), str. 1131.

¹³ Prav tam.

¹⁴ Člen 146 ZPP se praviloma ne uporablja za vročanje v države članice Evropske unije. Za vročanje v civilnih in gospodarskih zadevah se uporablja Uredba (ES) št. 1393/2007 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. novembra 2007 o vročanju sodnih in izvensodnih pisanj v civilnih ali gospodarskih zadevah v državah članicah (»vročanje pisanj«) in razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1348/2000 (UL L 324, 10. 12. 2007, str. 79–120).

¹⁵ Glej J. Sladič, nav. delo, str. 1131–1150.

¹⁶ Člen 137 ZPP določa:

»(1) Kadar ima stranka zakonitega zastopnika ali pooblaščenca, se vročajo pisanja njemu, če ni v tem zakonu drugače določeno.

(2) Če ima stranka več zakonitih zastopnikov ali pooblaščenec, zadostuje, da se pisanje vroči enemu izmed njih.

(3) Določbe prejšnjih odstavkov veljajo tudi za pooblaščenca za sprejem pisanj in za začasnega zastopnika, upravičenega za sprejem pisanj. Šteje se, da je vloga stranki vročena, ko je vročena pooblaščenca za sprejem pisanj oziroma začasnemu zastopniku, upravičenemu za sprejem pisanj.«

¹⁷ Glej V. Rijavec v: L. Ude in A. Galič (red.), nav. delo, str. 577.

¹⁸ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-65/05 z dne 22. 9. 2005 (Uradni list RS, št. 92/05, in OdlUS XIV, 72), 7. točka obrazložitve.

¹⁹ Glej odločbi Ustavnega sodišča št. Up-76/03, U-I-288/04 z dne 17. 3. 2005 (Uradni list RS, št. 34/05, in OdlUS XIV, 110) in št. U-I-277/09, Up-1333/09, U-I-287/09, Up-1375/09 z dne 14. 6. 2011 (Uradni list RS, št. 58/11), 9. točka obrazložitve.

²⁰ Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-200/09 z dne 20. 5. 2010 (Uradni list RS, št. 50/10, in OdlUS XIX, 5), 11. točka obrazložitve. Glej tudi A. Galič, *Ustavno civilno procesno pravo*, GV Založba, Ljubljana 2004, str. 129.

²¹ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-277/09, Up-1333/09, U-I-287/09, Up-1375/09, 9. točka obrazložitve.

²² Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-155/11, 38. točka obrazložitve.

²³ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-277/09, Up-1333/09, U-I-287/09, Up-1375/09, 9. točka obrazložitve.

²⁴ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-8/10 z dne 3. 6. 2010 (Uradni list RS, št. 49/10), 10. točka obrazložitve.

²⁵ Glej sklep Ustavnega sodišča št. U-I-137/00 z dne 10. 7. 2003 (Uradni list RS, št. 73/03, in OdlUS XII, 73), 14. točka obrazložitve.

široko polje proste presoje zakonodajalca pa je bistveno tudi to, da je pri določanju omejitev treba upoštevati zlasti potrebe in zmožnosti družbe in njenih posameznikov, ki se lahko v času in prostoru tudi spreminjajo. Vendar navedeno ne pomeni, da sta prav vsako omejevanje svobodnega ravnanja strank v sodnem postopku in prav vsaka procesna sankcija za nastalo formalno pomanjkljivost način uresničevanja, ne pa poseg v človekovo pravico. Vse je odvisno od narave konkretno presoje zakonske ureditve.²⁶ V nekaterih primerih je ta razmejitev odvisna od intenzivnosti »zožujočega« učinka, ki ga ima neka določba. Spet drugje sta pomembni analiza sistemske umestitve sporne določbe in celovita presoja njenega učinkovanja skupaj z drugimi določbami istega predpisa in drugih predpisov.²⁷

24. V splošnem ustavnosodne presoje glede razmejevanja med načinom uresničevanja in omejevanjem človekovih pravic ni mogoče umetno »neprepustno« ločiti od (naknadne) ocene Ustavnega sodišča (glede istih zakonskih določb), ali ureditev prestane ustavnopravni preizkus po t.i. strogem testu sorazmernosti oziroma testu razumnosti.²⁸ Če neka zakonska določba relativno močnejše (intenzivnejše) in strožje zožuje in utesnjuje možnosti stranke za sodelovanje v postopku in za pridobitev meritorne sodne odločitve, je relativno bolj verjetno, da bo Ustavno sodišče ugotovilo, da gre za poseg v človekovo pravico, ne le za določitev načina njenega uresničevanja.²⁹

25. Iz ustavnosodne presoje tudi izhaja, da je treba pri presoji, ali gre za poseg v človekovo pravico, upoštevati tudi stopnjo vpliva negativne posledice, ki jo neupoštevanje zakonske določbe pomeni za to pravico.³⁰ Hkrati morajo pri poznejšem vsebinskem tehtanju take, relativno težje in bolj obremenjujoče ureditve obstajati tehtnejši vsebinski razlogi, da bi lahko obstala v pravnem redu.³¹ Tako je Ustavno sodišče še v okviru ocenjevanja, ali sploh gre za poseg v pravico iz prvega odstavka 23. člena oziroma pravico iz 25. člena Ustave, navedlo, da je razmerje med odgovornostjo strank in aktivnostjo sodišča pri odločanju sodišča na prvi stopnji, kjer se uresničuje jedro pravice do sodnega varstva,³² in na ravni pritožbenega postopka³³ drugačno, do strank bolj prizanesljivo kot na ravni izrednih pravnih sredstev, s katerimi se posega v pravnomočne sodne odločbe. Pravica do sodnega varstva je namreč varovana v prvem odstavku 23. člena, pravica do pravnega sredstva pa v 25. členu Ustave, medtem ko izrednega pravnega sredstva človekove pravice ne zagotavljajo.³⁴

26. Izpodbijana določba vsebuje sankcijo zaradi neizpolnjevanja procesne predpostavke imenovanja pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Če tožnik pooblaščenca v postavljenem roku ne imenuje, sodišče tožbo zavrže. Pri presoji, ali gre za poseg v človekovo pravico, je treba upoštevati stopnjo (intenzivnost) vpliva negativne posledice, ki jo neupoštevanje zakonske določbe pomeni za to pravico. Zavrženje tožbe bo povzročilo, da sodišče tožbe ne bo vsebinsko obravnavalo. Zavrženje tožbe sicer ne pomeni odločitve o zadevi, zato tožnik tožbo ob izpolnitvi procesnih predpostavk načeloma

lahko ponovno vloži.³⁵ Ustavno sodišče je upoštevalo, da so lahko upravičenci iz ZNISESČP v skladu s prvim odstavkom 11. člena ZNISESČP zahtevo za verifikacijo vložili samo od 1. 12. 2015 do 31. 12. 2017. V upravnem postopku sicer zavrnjena upravna odločba postane le formalno pravnomočna,³⁶ zato lahko stranke ob določenih pogojih vlogo ponovno vložijo (4. točka prvega odstavka 129. člena Zakona o splošnem upravnem postopku, Uradni list RS, št. 24/06 – uradno prečiščeno besedilo, 126/07, 65/08, 8/10 in 82/13 – v nadaljevanju ZUP).³⁷ Vendar je ZNISESČP določil prekluzivni rok za vložitev vloge v verifikacijskem postopku. Stranke po poteku tega roka tudi ob izpolnjenosti pogojev iz ZUP ne bi več imele možnosti ponovno vložiti vloge za verifikacijo devizne vloge in s tem ne bi več imele možnosti, da jim uspe z zahtevo za verifikacijo stare devizne vloge. Zato zavrženje tožbe zoper odločbo Sklada na upravičence po ZNISESČP deluje še bistveno trše.

27. Z izdajo sklepa o zavrženju tožbe na podlagi tretje povedi prvega odstavka 146. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1 je zaradi prekluzivnega roka za vložitev zahteve za verifikacijo stare devizne vloge v upravnem postopku možnost doseči vsebinsko sodno presojo odločitve, izdane v verifikacijskem postopku, dejansko nepovratno izgubljena. Tudi zaradi take posledice, ki nastopi, če tožeča stranka ne imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, se presoja vprašanja, ali gre za poseg v človekovo pravico ali za način njenega uresničevanja, bolj nagiba v smer posega.³⁸ Eden od elementov, po katerem Ustavno sodišče ocenjuje navedeno dilemo, je tudi vprašanje, ali je tožeča stranka vnaprej opozorjena na navedene posledice.³⁹

28. Ustavno sodišče pa je moralo ob zgoraj navedenem upoštevati tudi to, da se sankcija zavrženja tožbe v obravnavani zadevi uporabi v upravnem sporu zoper odločitev Sklada v postopku verifikacije starih deviznih vlog na podlagi ZNISESČP. Cilj ZNISESČP je implementacija sodbe ESČP v zadevi *Ališić* in odprava ugotovljenih sistemskih kršitev človekovih pravic.⁴⁰ ESČP je izrecno navedlo, da mora biti zoper vse odločitve, sprejete v postopku verifikacije, zagotovljeno sodno varstvo.⁴¹ Iz tega izhaja poseben pomen naknadne sodne kontrole odločitev Sklada v luči namena ZNISESČP. Ob upoštevanju cilja ZNISESČP in stališč ESČP v zadevi *Ališić* imajo procesne ovire, zaradi katerih je nepovratno izgubljena možnost doseči vsebinsko sodno presojo odločitve, izdane v verifikacijskem postopku, posebno težo. Ustavno sodišče na podlagi vseh navedenih razlogov tako zaključuje, da sankcija iz tretje povedi prvega odstavka 146. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1, kolikor se nanaša na upravni spor zoper odločitev Sklada v postopku verifikacije neizplačane stare devizne vloge na podlagi ZNISESČP, pomeni poseg v pravico do sodnega varstva in poseg v pravico do pravnega sredstva.⁴²

³⁵ Glej A. Kmecl v: E. Kerševan (ur.), *Zakon o upravnem sporu s komentarjem*, GV Založba, Ljubljana 2019, str. 246.

³⁶ Formalna pravnomočnost pomeni, da stranka ne odločbe ne more več izpodbijati s tožbo v upravnem sporu in zahtevati njene odprave, razveljavitve ali spremembe (glej E. Kerševan in V. Androjna, *Upravno procesno pravo, Upravni postopek in upravni spor*, GV Založba, Ljubljana 2017, str. 348–349).

³⁷ Glej tudi prav tam, str. 350.

³⁸ Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-73/14, 14. točka obrazložitve.

³⁹ Res je pri presojani ureditvi stranka vnaprej opozorjena na to, da bo njena tožba zavržena, če ne bo imenovala pooblaščenca za sprejemanje pisanj, zato bi se tehtnica lahko prevesila tudi v smer zakonskega načina uresničevanja pravice do sodnega varstva in pravice do pravnega sredstva.

⁴⁰ Glej Predlog zakona o načinu izvršitve sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi številka 60642/08 – nujni postopek – EPA 557-VII z dne 2. 6. 2015, str. 3.

⁴¹ Glej sodbo ESČP v zadevi *Ališić*, 148. točka obrazložitve.

⁴² Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-200/09, 13. točka obrazložitve.

²⁶ Glej odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-8/10, 9. točka obrazložitve, in št. U-I-277/09, Up-1333/09, U-I-287/09, Up-1375/09, 9. točka obrazložitve.

²⁷ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-8/10, 9. točka obrazložitve.

²⁸ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-74/14 z dne 17. 6. 2015 (Uradni list RS, št. 48/15), 13. točka obrazložitve.

²⁹ Prav tam.

³⁰ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-277/09, Up-1333/09, U-I-287/09, Up-1375/09, 13. točka obrazložitve.

³¹ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-74/13, 13. točka obrazložitve.

³² Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-41/13 z dne 10. 10. 2013 (Uradni list RS, št. 89/13), 18. točka obrazložitve.

³³ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-74/13, 13. točka obrazložitve.

³⁴ Glej odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-41/13, 18. točka obrazložitve, in št. U-I-74/13, 13. točka obrazložitve.

29. Dopustnost posega v človekovo pravico Ustavno sodišče presoja z vidika obstoja ustavno dopustnega cilja (tretji odstavek 15. člena Ustave). Če ta obstaja, je treba vselej oceniti še, ali je poseg v skladu z načeli pravne države (2. člen Ustave) oziroma s splošnim načelom sorazmernosti. Presojo, ali gre morda za prekomeren poseg, opravi Ustavno sodišče na podlagi t. i. strogega testa sorazmernosti, ki obsega presojo primernosti, nujnosti in sorazmernosti v ožjem smislu. Poseg je ustavno dopusten, če prestopi vse tri vidike testa.⁴³

30. Ustavno sodišče je v okviru presoje, ali je zadevni poseg ustavno dopusten, najprej ocenilo, ali poseg temelji na ustavno dopustnem, tj. stvarno upravičenem cilju (tretji odstavek 15. člena Ustave). Predlagatelj ne oporeka obstoju ustavno dopustnega cilja za omejitev človekove pravice iz prvega odstavka 23. člena Ustave, saj sam navaja, da ima izpodbijana ureditev več legitimnih ciljev, in sicer varovanje suverenosti druge države, nemoteno (ustrezno) vodenje postopkov in pravno varnost. Državni zbor je v odgovoru navedel, da se z ureditvijo instituta imenovanja pooblaščenca za sprejemanje pisanj zagotavlja učinkovito vročanje sodnih pisanj v Republiki Sloveniji, čeprav so stranke postopka v tujini. Ob taki ureditvi sodnih pisanj ni treba vročati v tujino. Vročanje v tujino po diplomatski poti je namreč dolgotrajen in zapleten postopek, pri katerem končni uspeh ni zagotovljen zaradi velikega števila organov, ki so udeleženi v tovrstni vročitvi.⁴⁴ Z zagotavljanjem učinkovitega vročanja v Republiki Sloveniji se hitreje, bolj ekonomično in učinkoviteje vodi sodni postopek. Hiter in učinkovit sodni postopek zagotavlja izvrševanje pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja. Vlada navaja, da se vročitev stranki, ki biva v tujini, z uporabo instituta imenovanja pooblaščenca za sprejemanje pisanj opravi hitreje in z nižjimi stroški. Večja učinkovitost postopka je tako v javnem interesu kot v interesu strank.⁴⁵ Iz navedenega izhaja, da je namen izpodbijane ureditve pospešitev sodnega postopka, zagotavljanje pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja in zagotavljanje učinkovitega sodnega sistema v celoti. Ustavno sodišče meni, da so navedeni cilji ustavno dopustni.⁴⁶

31. Oceniti pa je treba še, ali je izpodbijana ureditev v skladu s splošnim načelom sorazmernosti. V tem okviru Ustavno sodišče najprej opravi presojo z vidika kriterija primernosti, s katero preveri, ali je ocenjeni poseg primeren za doseg zasledovanega cilja v tem smislu, da je ta cilj s posegom v človekovo pravico dejansko mogoče doseči.⁴⁷ Z imenovanjem pooblaščenca za sprejemanje pisanj se doseže, da se sodna pisanja vročajo na ozemlju Republike Slovenije po določbah domače zakonodaje. Vročanje na ozemlju Republike Slovenije je v primerjavi z drugimi načini vročanja v tujino hitrejšo, enostavnejšo in bolj predvidljivo (zanesljivo). Vročanje pisanj stranki, ki prebiva v tuji državi, po diplomatski poti ali na podlagi mednarodne pogodbe praviloma vključuje

⁴³ Glej odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-18/02 z dne 24. 10. 2003 (Uradni list RS, št. 108/03, in OdlUS XII, 86), 25. točka obrazložitve.

⁴⁴ Glej A. Galič, citirano delo, str. 56.

⁴⁵ Glej sklep Ustavnega sodišča št. U-I-137/00, 14. točka obrazložitve.

⁴⁶ Primerjaj npr. z odločbami Ustavnega sodišča št. U-I-200/09, 15. točka obrazložitve, št. Up-329/01 z dne 16. 5. 2002 (Uradni list RS, št. 49/02, in OdlUS XI, 119), 9. točka obrazložitve, št. U-I-164/09 z dne 4. 2. 2010 (Uradni list RS, št. 12/10, in OdlUS XIX, 1), 17. točka obrazložitve, št. U-I-279/08, 13. točka obrazložitve, št. U-I-290/12 z dne 25. 4. 2013 (Uradni list RS, št. 40/13), 8. točka obrazložitve. Glej npr. tudi sodbi ESČP v zadevah *Perez de Rada Cavanilles proti Španiji* z dne 28. 10. 1998, 45. točka obrazložitve, in *Nowinski proti Poljski* z dne 20. 9. 2009, 34. točka obrazložitve.

⁴⁷ Glej odločbi Ustavnega sodišča št. U-I-164/09, 19. točka obrazložitve, in št. U-I-74/12 z dne 13. 9. 2012 (Uradni list RS, št. 75/12, in OdlUS XIX, 37), 11. točka obrazložitve.

večje število organov, ki so udeleženi pri vročanju.⁴⁸ S tem se poveča možnost napak in zamud. Pri vročanju v tujo državo je tudi treba upoštevati, da države različno urejajo vročanje. Zato je zanesljivost vročanja po diplomatski poti ali na podlagi mednarodne pogodbe manjša, saj je treba v konkretnih primerih upoštevati, da mora vročitev, da bi bila pravno veljavna, zadostiti zahtevam po kontradiktornem postopku tako v državi izvora kot v državi vročitve.⁴⁹ Z institutom imenovanja pooblaščenca za vročanje pisanj se izognemo vročanju po diplomatski poti ali na podlagi upoštevne mednarodne pogodbe, ki je nedvomno počasnejše in manj učinkovito kot vročanje na ozemlju Republike Slovenije. Navedeni institut je lahko bolj učinkovit samo, če je za neupoštevanje te obveznosti določena sankcija. S sankcijo zavrženja tožbe se tožeča stranka sili, da imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, ali pa se sodni postopek zaključi. Zato je izpodbijani ukrep primeren za doseg ustavno dopustnih ciljev.

32. V okviru preizkusa nujnosti posega Ustavno sodišče presoja, ali je ukrep nujen, da bi se želeni cilj dosegel tako uspešno in v tisti meri, kot to omogoča presojeni ukrep.⁵⁰ Predlagatelj ne zatrjuje, da bi bil institut imenovanja pooblaščenca za sprejemanje pisanj protiustaven sam po sebi. Nasprotuje le nujnosti posledice, ki jo zakon določa, če tožeča stranka po pozivu sodišča pooblaščenca za sprejemanje pisanj ne imenuje. Predlagatelj torej nasprotuje zatrtjevanju procesni togosti, ki ne omogoča, da bi imel sodnik pri odločanju o sankciji (zavrženje tožbe) pravico odločanja o njeni uporabi glede na konkretne okoliščine primera. Meni, da v določenih primerih zavrženje tožbe ne bi bilo nujno, če bi se lahko komunikacija med stranko in sodiščem učinkovito zagotovila na drug način. Predlagatelj navaja, da je v prekinjenem upravnem sporu vročanje na podlagi MKVLCG neposredno na naslov tožnice potekalo hitro, zanesljivo in učinkovito.

33. Po mnenju Ustavnega sodišča odločitev o zavrženju tožbe, če tožeča stranka v določenem roku ne imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, že zaradi sankcije zavrženja ne more biti odvisna od proste presoje sodišča v vsakem posameznem primeru, saj tako obstaja verjetnost, da bi bila tožnik in toženec izpostavljeni pravni negotovosti glede ravnanja sodišča. Možnost sodišča, da v določenih primerih tožbe ne bi zavrglo, bi tudi pomenila, da bi bilo treba v teh primerih sodno pisanje vseeno vročati v tujino. Ker je vročanje v tujino po diplomatski poti ali na podlagi mednarodne pogodbe prav tista okoliščina, ki lahko pomeni oviro za hitro in učinkovito vročanje sodnih pisanj in s tem zagotavljanje hitrega in učinkovitega sodnega postopka, z rešitvijo, ki jo predlaga predlagatelj, ne bi bilo mogoče v enaki meri in enako učinkovito doseči cilja, ki mu sledi presojeni ukrep. Zato s temi navedbami predlagatelj ne more utemeljiti, da ukrep ni nujen za doseganje ustavno dopustnih ciljev. Poleg tega sodišče ne more že v fazi predhodnega preizkusa tožbe predvideti, ali bo vročanje po diplomatski poti ali na podlagi mednarodne pogodbe v nadaljevanju upravnega spora potekalo v enaki meri učinkovito kot bi vročanje po pooblaščenca za sprejemanje pisanj.

34. Institut imenovanja pooblaščenca za sprejemanje pisanj je predviden z namenom zagotoviti pravno veljavno vročitev sodnih pisanj v Republiki Sloveniji, čeprav je tožeča stranka v tujini. Z navedenim institutom lahko sodišče vročitev stranki

⁴⁸ Pri vročanju po diplomatski poti sodišče zaprosilo s priloga-mi najprej dostavi Ministrstvu za pravosodje, ki ga posreduje Ministrstvu za zunanje zadeve, to pa ga naprej posreduje slovenskemu diplomatsko-konzularnemu predstavništvu v zaproseni državi. To zaprosilo posreduje Ministrstvu za zunanje zadeve zaprosene države, ki pošlje pisanje Ministrstvu za pravosodje zaprosene države, slednje pa nato zadevo preda v reševanje pristojnemu sodišču svoje države (glej l. Badovinac Bjelič, Mednarodna pravna pomoč, Pravosodni bilten, št. 1–3 (1994), str. 85).

⁴⁹ Primerjaj z A. Galič, nav. delo, str. 59–60.

⁵⁰ Glej npr. odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-40/12 z dne 11. 4. 2013 (Uradni list RS, št. 39/13, in OdlUS XX, 5), 49. točka obrazložitve.

šteje za opravljeno takrat, ko je pisanje sprejel imenovani pooblaščenec.⁵¹ Če tožnik pooblaščenca za sprejemanje pisanj ne imenuje, bi lahko bilo po veljavni zakonski ureditvi pravno veljavno vročitev sodnih pisanj zagotoviti le z vročanjem v tujino po diplomatski poti ali na podlagi upoštevne mednarodne pogodbe. Oba načina pa sta manj učinkovita in trajata dlje. Če torej želi zakonodajalec doseči največjo učinkovitost instituta imenovanja pooblaščenca za sprejemanje pisanj, mora biti določena sankcija, ki tožnike sili v imenovanje pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Učinkovitost instituta imenovanja pooblaščenca za sprejemanje pisanj je mogoče doseči le, če je ta institut obvezen za vse tožene stranke. Zato mora biti določena sankcija, ki tožnike sili v imenovanje pooblaščenca za sprejemanje pisanj.

35. Možnost, da sodišče ne bi zavrglo tožbe in bi pisanja v sodnem postopku vročalo prek začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, ki ga je že določilo (prvi odstavek 146. člena ZPP), bi sicer vodila do enakega učinka – vročanje bi potekalo po pravilih domačega prava na ozemlju Republike Slovenije in pisanj v sodnem postopku ne bi bilo treba vročiti v tujino. Vendar ni mogoče šteti, da bi možnost vročanja pisanj prek začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, ki bi ga imenovala sodišče, pomenila blažji, vendar enako učinkovit ukrep. Sodišče mora pri imenovanju začasnega zastopnika za sprejemanje pisanj upoštevati zahteve petega odstavka 82. člena ZPP in lahko začasnega zastopnika izbere le med odvetniki ali drugimi usposobljenimi osebami,⁵² kar pa bi lahko povzročilo višje stroške postopka, kot če bi pooblaščenca imenovala tožeča stranka sama, ki ji teh zahtev ni treba upoštevati. Tako ureditev bi v nasprotju s presojo ureditvijo breme iskanja ustrezne osebe, ki bi lahko ves čas postopka izvajala vlogo začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj, preložila na sodišče. Sodišče bi bilo tudi dolžno založiti stroške začasnega zastopnika, upravičenega za sprejemanje pisanj (peti odstavek 146. člena ZPP), in kasneje tudi poskrbeti za poplačilo teh stroškov. Navedena ureditev bi torej z dodatnimi aktivnostmi obremenila sodišča. Poleg navedenega med začasnim zastopnikom, upravičenim za sprejemanje pisanj, ki ga je izbralo sodišče, in tožečo stranko ne more obstajati enaka stopnja zaupanja, kot bi obstajala med pooblaščenecem za sprejemanje pisanj, ki bi ga izbrala sama tožeča stranka, in tožečo stranko. Izbira osebe, ki ji stranka zaupa, lahko tudi pomembno zmanjšuje možnosti napak in zamud pri seznanjanju tožeče stranke z vlogami v sodnem postopku.

36. To pomeni, da je imenovanje pooblaščenca za sprejemanje pisanj in posledično določitev zavrnjenja tožbe, če tožnik pooblaščenca ne imenuje, nujno za doseganje ustavne dopustnih ciljev, saj ni mogoče šteti, da bi drugi ukrepi v enaki meri dosegli z izpodbijanim ukrepom zasledovane cilje, to je zagotavljanje ustavno zajamčene pravice do sojenja brez nepotrebne odlašanja in zagotavljanje učinkovitega sodnega sistema v celoti.

37. Ob ugotovljeni primernosti in nujnosti posega je moralo Ustavno sodišče v nadaljevanju pretehtati še obstoj sorazmernosti v ožjem smislu. Tehtati je moralo na eni strani med težo posega v pravico do sodnega varstva oziroma pravico do pravnega sredstva tožeče stranke v upravnem sporu zoper odločbo Sklada v verifikacijskem postopku in na drugi strani koristjo, ki jo prinaša uvedba instituta imenovanja pooblaščenca za sprejemanje pisanj.

38. Ustavno sodišče je že ugotovilo, da je zakonodajalec z ureditvijo, po kateri se tožba zoper odločitev, sprejete v verifikacijskem postopku, zavrne, če tožeča stranka v roku ne imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, zelo intenzivno posegel v pravico do sodnega varstva tožeče stranke. Na drugi

strani tehtnice je korist, ki jo prinaša uvedba instituta imenovanja pooblaščenca za sprejemanje pisanj. Takšna ureditev bistveno prispeva k pospežitvi upravnega spora zoper odločitev, sprejete v verifikacijskem postopku, vendar se zastavlja vprašanje, ali je velika teža posledic izpodbijane določbe sorazmerna z njenimi koristmi.

39. Iz ustavnosodne presoje⁵³ izhaja, da okoliščina, ko tožeča stranka zaradi presojanega ukrepa ostane brez vsebinske odločitve v sodnem postopku oziroma brez vsebinske odločitve o pravnem sredstvu, sama po sebi še ne zadostuje za oceno, da je ukrep prekomeren. Pri presoji teže posledic izpodbijane ureditve je Ustavno sodišče upoštevalo, da imenovanje pooblaščenca za sprejemanje pisanj pomeni dodatno breme za tožečo stranko. Tožeča stranka mora stopiti v stik z osebo, ki ima naslov za vročanje v Republiki Sloveniji in ji tudi lahko zaupa, da ji bo vestno dostavila pisanja iz sodnega postopka. V primeru, da tožeča stranka v Republiki Sloveniji ne pozna osebe, ki bi bila pripravljena navedeno nalogo prevzeti, mora za to nalogo pooblastiti osebo, ki se z zastopanjem strank v Republiki Sloveniji ukvarja ali poklicno (npr. odvetnik, notarji) ali bi to storitev izvajala za ustrezno plačilo. Iskanje ustrezne osebe lahko terjaja določen čas in trud tožeče stranke. Upoštevati je tudi treba, da zakon sicer ne določa nobenih pogojev, ki bi jih pooblaščenec moral izpolnjevati. Zadostuje le, da gre za osebo, ki ima naslov za sprejemanje pisanj v Republiki Sloveniji in je pripravljena sprejeti pooblastilo. Zakon tudi ne omejuje načinov, s katerimi bi bil pooblaščenec dolžan seznanjati tožečo stranko s pisanjem (po pošti, osebno, po elektronskih poteh ipd.). Zato ima tožeča stranka pri izbiri pooblaščenca za sprejemanje pisanj možnost izbirati med širokim krogom oseb. Upoštevati je tudi treba, da sodišče pred zavrnjenjem tožbe tožečo stranko opozori na sankcijo, ki bo sledila, če ne bo imenovala pooblaščenca za vročanje pisanj v Republiki Sloveniji. Zato sta zahteva za imenovanje pooblaščenca za sprejemanje pisanj in posledica, če tožeča stranka te obveznosti ne bo izpolnila, za tožečo stranko tudi predvidljivi. Glede na to bremena, ki je stranki naloženo z iskanjem ustrezne osebe, na splošno ni mogoče šteti za pretežkega, saj mora oseba, ki sproži sodni postopek, pričakovati, da bo v izvrševanje svoje pravice do sodnega varstva morala vložiti določen trud.

40. Po drugi strani pa je Ustavno sodišče moralo tako kot pri presoji, ali gre za poseg v človekove pravice in temeljne svoboščine ali za določitev načina uresničevanja pravic, tudi pri presoji sorazmernosti v ožjem pomenu upoštevati, da je sankcija zavrnjenja tožbe določena v upravnem sporu zoper odločitev Sklada v postopku verifikacije starih deviznih vlog na podlagi ZNISESČP. ESČP je v navedeni sodbi ugotovilo, da je Republika Slovenija kršila pravico do varstva premoženja iz 1. člena Prvega protokola k EKČP in pravico do učinkovitega pravnega sredstva iz 13. člena EKČP. ESČP je v sodbi v zadevi *Ališić* presojal položaj razvaljevalcev starih deviznih vlog v Ljubljanski banki, Glavni podružnici Zagreb, in Ljubljanski banki, Glavni podružnici Sarajevo. Ugotovilo je, da pritožniki zaradi različnih ukrepov, sprejetih na nacionalni ravni, več kot dvajset let niso mogli razpolagati s svojimi prihranki.⁵⁴ ESČP je v sodbi v zadevi *Ališić* navedlo, da ugotovljene kršitve vplivajo na veliko ljudi in da gre za več tisoč potencialnih pritožnikov (144. točka obrazložitve). Navedlo je, da so podane okoliščine sistemske narave, zaradi katerih je za izvršitev sodbe potrebna uvedba splošnih ukrepov na nacionalni ravni (145. točka obrazložitve). ESČP je Republiki Sloveniji naložilo, da mora sprejeti vse ukrepe, vključno s spremembami zakonodaje, da bodo lahko pritožniki in vsi drugi v enakem položaju dobili izplačane stare devizne vloge pod enakimi pogoji kot tisti, ki so imeli take vloge v domačih

⁵¹ Glej V. Rijavec v: L. Ude in A. Galič (red.), nav. delo, str. 577.

⁵² Glej sklep Višjega delovnega in socialnega sodišča v Ljubljani št. Pdp 418/2020 z dne 9. 12. 2020.

⁵³ Primerjaj z odločbo Ustavnega sodišča št. U-I-277/09, Up-1333/09, U-I-287/09, Up-1375/09, 9. točka obrazložitve.

⁵⁴ Glej sodbo ESČP v zadevi *Ališić*, 98. točka obrazložitve.

podolžnicah slovenskih bank.⁵⁵ Iz te obrazložitve že izhaja, da je ESČP izrecno navedlo, da mora biti zoper vse odločitve, sprejete v postopku verifikacije, zagotovljeno sodno varstvo.⁵⁶ V odločitvi v zadevi *Hodžić proti Sloveniji* je sprejelo stališče, da ZNISESČP izpolnjuje merila, določena v sodbi v zadevi *Ališić*. Navedlo je, da morajo pritožnik in vsi drugi v enakem položaju najprej uporabiti pravno sredstvo, ki ga uvaja ta zakon, vključno z zahtevo za sodno varstvo po tretjem odstavku 15. člena tega zakona. Vendar pa je ESČP poudarilo, da če bi praksa domačih organov dolgoročno pokazala, da se zahteve varčevalcev zavračajo na formalistični podlagi, da je verifikacijski postopek pretirano dolg ali da domača sodna praksa ni v skladu z zahtevami EKČP, bi lahko stališče o učinkovitosti pravnega sredstva po ZNISESČP spremenilo.⁵⁷ Stališča ESČP v zadevi *Hodžić proti Sloveniji* torej kažejo, da je treba v obravnavani zadevi pri ugotavljanju obstoja sorazmernosti posega v pravico do sodnega varstva s posebno skrbnostjo upoštevati poseben položaj, ki ga imajo postopki po ZNISESČP, in okoliščine, v katerih je bil ta zakon sprejet. Na to ne vpliva, da gre pri sodnem varstvu zoper odločitve Sklada, izdane na podlagi ZNISESČP, za postopek, ki je ločen od postopka verifikacije po tem zakonu in ga v sistemskem smislu z njim sicer ni mogoče enačiti. Postopek, v katerem se zagotavlja naknadna sodna kontrola pravilnosti in zakonitosti odločitev Sklada, je treba obravnavati v celotnem kontekstu ZNISESČP ter obveznosti države na podlagi sodbe ESČP v zadevi *Ališić*.

41. Ustavno sodišče mora upoštevati, da je upravni spor zoper odločitve, sprejete v postopkih verifikacije starih deviznih vlog na podlagi ZNISESČP, namenjen tudi odpravi kršitve pravice do učinkovitega pravnega sredstva iz 13. člena EKČP, ki jo je ESČP ugotovilo v sodbi v zadevi *Ališić*,⁵⁸ zato je pravica do učinkovitega sodnega varstva oziroma pravica do pravnega sredstva v obravnavanem primeru še toliko bolj poudarjena. Dolžnost zakonodajalca je, da uredi dostop upravičencev po ZNISESČP do sodnega varstva s čim manj formalnimi ovirami, ki bi oteževale dostop do (vsebinskega) sodnega varstva oziroma vsebinske odločitve o pravnem sredstvu. S sankcijo zavrnjenja tožbe v upravnem sporu upravičenci po ZNISESČP nepovratno izgubijo možnost vsebinske sodne presoje odločitve, sprejete v verifikacijskem postopku. Če pa sodišče ne bi zavrglo tožbe in tožena stranka ne bi imenovala pooblaščenca za sprejemanje pisanj, bi moralo sodišče pisanja vročati po diplomatski poti, če mednarodna pogodba ne bi določala drugače. Čeprav je vročanje pisanj po diplomatski poti ali po mednarodni pogodbi lahko v določenih okoliščinah dolgotrajen in zapleten postopek, pri katerem se možnost napak in zamud pri vročanju lahko poveča, pa vendar ni mogoče sprejeti stališča, da bi ti obliki vročanja pisanj v taki meri vplivali na učinkovitost sodnega postopka, da sodnega varstva strankam postopka sploh ne bi bilo mogoče zagotoviti.

42. Glede na navedeno ureditev, po kateri se tožba zavrne, če tožeča stranka v upravnem sporu zoper odločitev Sklada v postopku verifikacije neizplačane stare devizne vloge po ZNISESČP v roku ne imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, pomeni prekomeren poseg v pravico do sodnega varstva in pravico do pravnega sredstva teh oseb. Koristi, ki jih prinaša institut imenovanja pooblaščenca za vročanje pisanj, s katerim se sicer zagotavljajo pospešitev upravnega spora, pravica do sojenja brez nepotrebnega odlašanja in učinkovit sodni sistem, ne pretehtajo nad težo posega v pravico tožeče stranke do sodnega varstva in pravico do pravnega sredstva v sodnih postopkih zoper

odločitev Sklada v verifikacijskem postopku po ZNISESČP, upoštevaje namen tega zakona in okoliščine, zaradi katerih je bil sprejet.

43. Glede na navedeno je tretja poved prvega odstavka 146. člena ZPP v zvezi s prvim odstavkom 22. člena ZUS-1 v neskladju s prvim odstavkom 23. člena in 25. členom Ustave, kolikor se nanaša na upravni spor zoper odločitev Sklada v postopku verifikacije neizplačane stare devizne vloge na podlagi ZNISESČP (1. točka izreka).

44. Razveljavitev izpodbijane določbe ni mogoča. Z razveljavitvijo določbe bi postopanje sodišča, če tožeča stranka v roku ne imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, postalo neurejeno in bi s tem nastala pravno negotova situacija tako za sodišče kot za stranke postopka. Ker gre za primer, ko zakonodajalec določenega vprašanja, ki zahteva posebno ureditev, ni uredil, je Ustavno sodišče na podlagi prvega odstavka 48. člena ZUstS sprejelo ugotovitveno odločbo. Ugotovilo je protiuustavnost določbe ZPP, ki ob upoštevanju prvega odstavka 22. člena ZUS-1 ureja vročanje pisanj v upravnem sporu zoper odločitev Sklada v postopku verifikacije neizplačane stare devizne vloge po ZNISESČP. Vendar pa to ne pomeni, da zakonodajalec ne bi mogel ugotovljene protiuustavnosti odpraviti tudi v drugem ustreznem oziroma specialnem zakonu (npr. ZNISESČP). Na podlagi drugega odstavka 48. člena ZUstS je Ustavno sodišče zakonodajalcu naložilo, naj ugotovljeno protiuustavnost odpravi v roku šestih mesecev od objave odločbe v Uradnem listu Republike Slovenije (2. točka izreka).

45. Da bi Upravno sodišče lahko odločilo v sodnem postopku, ki ga je prekinilo, in v drugih podobnih postopkih, je Ustavno sodišče na podlagi drugega odstavka 40. člena ZUstS sprejelo način izvršitve svoje odločbe. Do odprave ugotovljene protiuustavnosti iz 1. točke izreka te odločbe se vročanje pisanj v upravnem sporu zoper odločitev Sklada v postopku verifikacije neizplačane stare devizne vloge na podlagi ZNISESČP, če tožeča stranka ali njen zakoniti zastopnik po pozivu sodišča v določenem roku ne imenuje pooblaščenca za sprejemanje pisanj, opravlja po diplomatski poti, če ni v mednarodni pogodbi drugače določeno (3. točka izreka).

46. Ker odprava ugotovljene neskladnosti z Ustavo zahteva kompleksnejše zakonodajno urejanje, je Ustavno sodišče s takim načinom izvršitve svoje odločbe samo prehodno določilo tista osnovna pravila glede na opravljeni obseg ustavnosodne presoje, ki jih mora Upravno sodišče uporabiti pri odločanju in v drugih podobnih sporih, da bi lahko odločilo v sodnem postopku, ki ga je prekinilo zaradi vložitve zahteve za oceno ustavnosti zakona. Zakonodajalec se bo moral na odločbo Ustavnega sodišča ustrezno odzvati in poskrbeti za celovito ureditev vseh vprašanj v zvezi z vročanjem pisanj v upravnem sporu zoper odločitve Sklada v postopku verifikacije neizplačane stare devizne vloge po ZNISESČP.

C.

47. Ustavno sodišče je sprejelo to odločbo na podlagi 48. člena in drugega odstavka 40. člena ZUstS ter tretje alineje tretjega odstavka v zvezi s petim odstavkom 46. člena Poslovnika Ustavnega sodišča (Uradni list RS, št. 86/07, 54/10, 56/11, 70/17 in 35/20) v sestavi: predsednik dr. Rajko Knez ter sodnici in sodniki dr. Matej Accetto, dr. Rok Čeferin, dr. Špelca Mežnar, dr. Marijan Pavčnik, dr. Rok Svetlič, Marko Šorli in dr. Katja Šugman Stubbs. Ustavno sodišče je 1. in 2. točko izreka sprejelo s šestimi glasovi proti dvema. Proti sta glasovala sodnica Mežnar in sodnik Šorli. Ustavno sodišče je 3. točko izreka sprejelo s petimi glasovi proti trem. Proti so glasovali sodnika Accetto in Šorli ter sodnica Mežnar.

Dr. Rajko Knez
predsednik

⁵⁵ Glej 11. točko izreka in 146. točko obrazložitve sodbe ESČP v zadevi *Ališić*.

⁵⁶ Glej sodbo ESČP v zadevi *Ališić*, 148. točka obrazložitve.

⁵⁷ Glej 22. točko obrazložitve odločitve v zadevi *Hodžić proti Sloveniji*.

⁵⁸ Glej 148. točko obrazložitve sodbe ESČP v zadevi *Ališić*.

POPRAVKI**9. Popravek Sklepa o določitvi cen programov predšolske vzgoje v javnih vrtcih na območju Občine Kanal ob Soči**

Na podlagi 31. člena Zakona o vrtcih (Uradni list RS, št. 100/05 s spremembami), 20. člena Pravilnika o metodologiji za oblikovanje cen programov v vrtcih, ki izvajajo javno službo (Uradni list RS, št. 97/03 s spremembami) in 16. člena Statuta Občine Kanal ob Soči (Uradni list št. 62/19) je Občinski svet Občine Kanal ob Soči na 21. redni seji dne 23. 12. 2021 sprejel

P O P R A V E K**Sklepa o določitvi cen programov predšolske vzgoje v javnih vrtcih na območju Občine Kanal ob Soči****1. člen**

Ker se vsebina 4. člena sklepa št. 90/2020 z dne 24. 6. 2020 in posledično tudi sklepa št. 9000-0009/2021-8 ter obrazložitev le-tega vsebinsko ne usklajujeta, se vsebina 4. člena sklepa nadomesti s sledečo:

»Starši otrok, za katere je Občina Kanal ob Soči po veljavnih predpisih dolžna kriti del cene programa vrtca in imajo v vrtec vključenega otroka, lahko uveljavljajo dodatno znižanje plačila za le-tega v primeru daljše opravičene odsotnosti otroka, in sicer več kot 15 zaporednih obračunskih dni iz zdravstvenih razlogov.

Za dneve odsotnosti iz zdravstvenih razlogov plačajo 50 % od njihovega dohodkovnega razreda.

Vlogo za oprostitev plačila s priloženim zdravniškim potrdilom starši oddajo najkasneje v roku 5 zaporednih obračunskih dni od zaključka odsotnosti na Občino Kanal ob Soči«.

2. člen

Ta sklep začne veljati takoj in se ga objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 9000-0011/2021-20

Kanal ob Soči, dne 23. decembra 2021

Županja
Občine Kanal
Tina Gerbec

VSEBINA

PRESEDNIK REPUBLIKE

1.	Ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije	1
2.	Ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije	1
3.	Ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije	1
4.	Ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije	2
5.	Ukaz o podelitvi odlikovanja Republike Slovenije	2
6.	Ukaz o postavitvi izredne in pooblaščenega veleposlanice Republike Slovenije v Kraljevini Butan s sedežem v New Delhiju	2
7.	Sklep o imenovanju članov Programskega sveta RTV Slovenija	2

USTAVNO SODIŠČE

8.	Odločba o ugotovitvi, da je tretja poved prvega odstavka 146. člena Zakona o pravnem postopku v zvezi s prvim odstavkom 22. člena Zakona o upravnem sporu v neskladju z Ustavo, kolikor se nanaša na upravni spor zoper odločitev Sklada Republike Slovenije za nasledstvo, javnega sklada, v postopku verifikacije neizplačane stare devizne vloge na podlagi Zakona o načinu izvršitve sodbe Evropskega sodišča za človekove pravice v zadevi številka 60642/08	3

POPRAVKI

9.	Popravek Sklepa o določitvi cen programov predšolske vzgoje v javnih vrtcih na območju Občine Kanal ob Soči	11

Uradni list RS – Mednarodne pogodbe, št. 1/22

VSEBINA

1.	Uredba o ratifikaciji Sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Vlado Republike Hrvaške o izgradnji cestnega mostu pri stalnem mejnem prehodu za mednarodni promet potnikov in blaga v cestnem prometu Dragonja (SLO) - Kaštel (HR)	1

Obvestila o začetku oziroma prenehanju veljavnosti mednarodnih pogodb

2.	Obvestilo o začetku veljavnosti Konvencije med Republiko Slovenijo in Kraljevino Švedsko o odpravi dvojnega obdavčevanja v zvezi z davki od dohodka in premoženja ter preprečevanju davčnih utaj in izogibanja davkom, s protokolom in prenehanju veljavnosti Konvencije med Socialistično federativno republiko Jugoslavijo in Kraljevino Švedsko o izogibanju dvojnemu obdavčevanju dohodka in premoženja	3

